

# Hästjägaren

## Indelningverket

var ett personalfinansieringssystem inom svenska staten och försvaret grundat på naturhushållning. Mat och husrum bekostat av Sveriges bönder.

Gustav Vasa märkte under Dackeupproret vilket hot bönderna kunde utgöra, men även vilken militär potential som fanns att nyttja. De legoknektar som använts för att slå ned upproret hade kostat motsvarande ungefär fem års skatteinkomster för kronan, och det fanns en önskan att skapa ett billigare försvar.

Först 1699 ansågs jämtarna för lika ansedda som andra "Våra" undersåtar. Detta innebar för ryttarna och dragonernas del att rekryteringen skedde i Jämtland och inte som tidigare från andra trakter. År 1686 utgjordes endast 20% av de värvade soldaterna av jämtar.



Hästjägaren fick sig oftast tilldelat ett torp. Det hade rum och kök för oftast en banrik familj. Om jägaren avled tvingades familjen flytta ut. Torpstugan och härbretet på bilderna finns i Huvulsviken efter vägen mot Ytterån.



Jägarens och hästens utrustning förvarades i ett litet härbre. För att minska brandrisken skulle härbret placeras avskilt övrig bebyggelse.

Jägarnas vapen laddades med svartkrut. Det framställdes av kol, svavel och salpeter. Bönderna var ålagda att leverera salpeter, något som framställdes av urin från kor och hästar. Urinet sögs upp i torvströ och förvarades i en speciell lada. När urinet lagrats kom salpetersjudaren och framställde salpetern genom kokning av urinet. På en gård i Häste fanns en sådan lada.

## Ryttare per socken

Rödön 13	Ås 10	Hackås 6
Mattmar 2	Häggenås 2	Offerdal 7
Kyrkås 3	Ålsen 6	Aspås 5
Brunflo 11	Lit 15	Lockne 2
Marieby 2	Näs 10	Näskott 3
Sunne 3		

Totalt 100 ryttare

## Karolinermarschen 1719

Jämtlands hästjägare deltog med 170 man 69 hästjägare dog. Vid hemtransporten vilade Savolinna kompani ut i Rödön

# Jämtlands Hästjägare

## 1660 - 1892

Kåren blev Norrlands dragonregemente med placering i Umeå

Kongliga Jämtlands Hästjägarkår var från 1834 ett förband inom Jämtlands fältjägarregemente. Kåren blev ett självständigt förband år 1853. Förbandet hade föregångare i Jämtlands hästjägareskvadron bildad 1802. Tidigare har man ingått i olika konstellationer som Bohus-Jämtlands kavalleribataljon, Trondhiems kavalleriregemente på Frösön och Skånska kavalleriet. Vapenutrustningen var Värja med stålfäste, carbin och pistol.

## Boställen för officerare, annat befäl och manskap

Ryttmästaren	Rödögården, Rödön
Löjtnanten	Storviken, Brunflo.
Kornetten	Åsmundgården, Lit.
1:e trumpetaren	Silje, Rödön.
2:e trumpetaren	Trusta 3, Rödön.
Predikanten	(Kompaniprästen) Dvårsätt 7 Rödön
Kvartermästaren	Backen 1, Ås (Herrgården).
Profossen	(rustmästaren) Häste, Rödön.
Hovsmeden	Undrom 2, Rödön.
1.korpralen	Undrom 4, Rödön.
2.korpralen	Stengärde 1, Näs.
3.korpralen	Smedsta 2, Lit



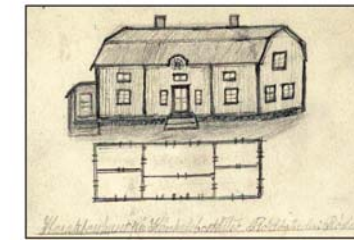
## Jämtlands hästjägare har deltagit i:

Slaget vid Fehrbellin 24 döda  
Skånska kriget 1675-1679  
Stora nordiska kriget 1700-1721 69 döda  
Hattarnas ryska krig 1741-1743  
Teaterkriget 1788-1799  
Gustav III:s ryska krig 1788-1790  
Dansk-svenska kriget 1808-1809  
Sveriges krig mot Storbritannien 1810-1812  
Fälttåget mot Norge 1814

Paraderingar på 1800-talet

# Rödögården

Rödögården var en av de gårdar i socknen som kronan förverkat i samband med kriget med Danskarna. Gården hade ägts av dragonen Jon Persson men blivit öde. Gården tilldelades kärchefen, Ryttmästaren, i Jämtlands hästjägarkår. Det blev ett tiotal ryttmästare genom åren och därmed många ägarbyten.



Kärchefsostaden - Rödögården



Rödögården



Stallet

1720-1727 Överstelöjtnant G Lund  
1727-1741 Ryttmästare Örbom  
1741-1744 Ryttmästare L. Svede  
1744-1763 Ryttmästare N von Kramer  
1764-1775 Ryttmästare D.S. Silverstolpe  
1775-1781 Kapten E J Örbom  
1781-1784 Majoren N Silversköld  
1784-1785 Ryttmästare P A Rudbeck  
1785-1807 Ryttmästare J H Tideman  
1807-1814 Ryttmästare H Tideman  
1814-1825 Ryttmästare H von Bahr  
1826-1832 Ryttmästare C F Toutin  
1832-1840 Ryttmästare C von Steitjern  
1840-1861 Ryttmästare C Schröder  
1861-1864 Överstelöjtnant G Adelsparre  
1865- Ryttmästare Staafl

När indelningsverket ersattes av allmän värnplikt i slutet av 1800-talet såldes fastigheterna ut. 1905 köpte Erik Hansson från Ålsen Rödögården. Mangårdsbyggnaden flyttades till Vike och bryggstugan revs och Erik Hansson byggde ny mangårdsbyggnad. Kvar av den gamla bebyggelsen är bara stallet. Gården är kvar i släkten Hansson (4:e generationen).

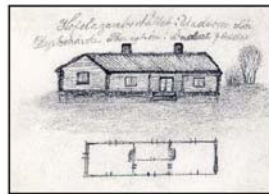
En av Erik Hanssons söner var den kände skidåkaren Haldo Hansson. Han växte upp på Rödögården och han fick ett långlopp (Haldo Hanssons minne) uppkallat efter sig.



Flera av ryttmästarna har varit med om de stora slagen vi läste om i skolan. Några har varit fångar i Ryssland.

# Boställen

Även befälmen skulle avlönas genom naturhushållning. Det löste man genom att de fick disponera av kronan förverkade gårdar. De fick således tillgång till bostad och de fick själva odla sin mat på gården. De levde som bönder.



Hovslagarbostället i Undrom. Numera ersatt av nya byggnader. Här föddes Lars Bergström som läste till präst, gifte sig med kyrkoherdedottern i Rödön och blev kyrkoherde i Indal. Paret har många kända ättlingar.



Trumpetarbostället i Silje. Numera centrum för jordgubbsodlingen



Det här är den enda gård i Trusta som varit i militärens ägo. Det är därför sannolikt att det var här andre trumpetaren bodde



Profossebostaden i Häste. Här växte den kände konstnären Olof Ågren upp. Med en lite annorlunda inställning till samhället hade han kunnat vara en av våra största konstnärer.



Ett exempel på Olof Ågrens konstnärskap. Han vistades under lång tid i Italien och Paris. Han var utbildad i det som nu heter Konstfack.

Korpralbostaden i Undrom är rivet och jorden har lagts samman med en annan gård

# Rödön



Mycket av Hästjägarnas verksamhet var förlagd till Rödön. Här bodde chefen, (Ryttmästaren), Hovslagaren, de bägge trumpetarna, profossen och den ene av tre korpraler. Det har funnits flera soldattorp i socknen. Ett sådant fanns i By där medicine professorn Carl Zetterström föddes. Han studerade på Frösö Trivialskola och vid sin bortgång donerade han sitt bibliotek till skolan. I Huvulsviken efter vägen mot Ytterån finns ett annat soldattorp. Det liksom tillhörande Härbre finns kvar och är välbevarade. I Hissmon (Krokom) finns också ett bevarat soldathärbre. Härbret i Undrom finns kvar som lekstuga på gården Högsta. Även i Häste har härbret blivit lekstuga. Ett härbre skänktes till dragonregementet i Umeå.

# Släkten Staafl

J P Staafl var den siste ryttmästaren innan indelningsverket lades ner och ersattes med allmän värnplikt. Han var son till prosten och kyrkoherden i Rödöns pastorat Pehr Staafl. Hos bönderna i Rödön gick Pehr under namnet "Stavpelle". Pehrs son Olof Abraham blev kyrkoherde i Offerdal. Släkten Staafl härstammar från Ljustorp i Medelpad. Det är en stor släkt där många uppnått höga positioner i samhället. Många har blivit präster.



J P Staafl



Släkten har tre större släktgravar. En sådan finns på Rödöns kyrkogård. Där är prosten Pehr Staafl liksom ryttmästaren J P Staafl gravsatta. I den här gravsten återfinns många av Pehr Staafls ättlingar. I Ljustorp finns den andra släktgravsten och den tredje finns i Stockholm.



Pehr Staafl hade en bror på Frösön som var präst. En av dennes ättlingar är Karl Staafl som var Sveriges statsminister i några omgångar.

Pehr Staafls dotter Johanna Staafl gifte sig med Lars Bergström hovslagarsonen i Undrom. Han utildade sig till präst och blev så småningom kyrkoherde i Indal. Flera av deras ättlingar har lyckats väl i livet och uppnått höga positioner i samhället. En sådan är läkaren och professorn Ingmar Bergström som tillsammans med hustrun Mary skapat ett museum av gården i Kroksgård. Samlingarna finns utörligt beskrivna i Mary Bergströms bok "Kroksgård".



Kroksgård